

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE DUYARLILIĞININ DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE BELİRLENMESİ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; Mimarlık Bölümü öğrencilerinin bazı demografik özelliklerinin çevresel farkındalığa ait görüşlerinde fark oluşturup oluşturmadığının araştırılmasıdır. Çalışma kapsamında, 2019-2020 güz döneminde Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğrencilerinden 156 katılımcının verileri toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılarak istatistiksel analizler yapılmıştır. Sonuç olarak; katılımcıların çevresel düşünce ve çevresel davranışlarına ait bazı alt maddelerde demografik özelliklerine göre anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevresel düşünce, Çevresel davranış, Çevresel farkındalık

DETERMINING THE ENVIRONMENTAL AWARENESS OF UNIVERSITY STUDENTS ACCORDING TO THEIR DEMOGRAPHIC FEATURES

ABSTRACT

Aim of this study is to examine the environmental awareness of students at Niğde Ömer Halisdemir University Faculty of Architecture Department of Architecture in terms of a different variable. Within the scope of the study, the data of 156 participants from Niğde Ömer Halisdemir University Architecture Department students were collected in the fall term of 2019-2020. The survey results were evaluated in the SPSS package program. As a result of the study It was determined that there are significant differences in some sub-items of environmental thinking and environmental behavior of the participants according to their demographic characteristics.

Keywords: Environmental thinking, Environmental behavior, Environmental awareness

1. GİRİŞ

Teknolojik gelişmeler, yaşam standartlarının yükselmesi, hızlı nüfus artışı ve tüketim taleplerinin artmasıyla doğal kaynaklar üzerindeki baskı da artmıştır. Nüfus artışına bağlı olarak artan barınma ve tüketim taleplerini karşılayabilmek için yapılan yoğun üretim çevre sorunlarının da hızlı bir şekilde artmasına ve etkilerinin günlük yaşamda daha hissedilir olmasına sebep olmuştur. Doğal kaynakların bilinçsizce kullanımı, hava, toprak ve su kaynaklarındaki artan kirlilik, yeşil alanların yok edilmesi ile ekolojik dengenin bozulmasına neden olmuştur. Buna bağlı olarak salgın hastalıkların da baş göstermesi sonucunda insan sağlığını riske atan durumlarla karşılaşmaktadır. İnsan ve çevre arasında etkileşimsel bir ilişki bulunmaktadır. Bu ilişki toplumların sosyo kültürel ve organizasyonel yapısına göre farklılaşmakta yani toplumdan topluma değişmektedir (Acungil, 2020). Toplum yapısındaki zamana bağlı değişimler insanoğlunun çevreye olan tutum ve davranışlarının farklılaşmasına da neden olmuştur. Avcı-toplayıcı toplum döneminde insanoğlu çevreyle uyumlu bir şekilde ilerlemiş ve kendisini çevrenin bir parçası olarak kabul etmiştir. Ancak, tarımcı toplumlar döneminde insanoğlu çevreyi sömürme hakkının olduğunu düşünerek hayatına devam etmiştir (Acungil, 2020). Tarım toplumlarında zamanla çevre-insan arasındaki ilişki çevreye verilen zararlarla bozulmaya başlamıştır. Bu süreç sanayi devrimi ile de çevre bozulmalarının artarak ilerlemesine neden olmuştur. Çevre sorunları artık küresel boyutta etkilerinin olacağına farkına varılmış ve sorunların çözümü için ulusal ve uluslararası boyutta çözüm önerileri getirilmeye başlanmıştır (Kiper, 2014). Önlemlerin yasalar aracılığı ile bağlayıcı hale getirilmesi, bu doğrultuda doğa koruma çalışmalarına önem ve destek verilmesi, uluslararası sözleşmelere ülkelerin katılımının artırılması gibi yapıcı çabaların oluşturulduğu görülmektedir. Ancak, çevre sorunlarının kalıcı olarak çözümlenebilmesi ve çevrenin sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için çevre duyarlılığı önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrultuda da çevre bilinci yüksek bireylerin topluma kazandırılması gerekmektedir. Çevre duyarlılığına sahip bireylerin yetiştirilebilmesi

için çevre ile alakalı konularda aktif katılımın olduğu ve olumsuzluklara karşı yapıcı çözümler üreten, tepkisini gösteren bir eğitim sisteminin olması gerekmektedir (Çabuk ve Karacaoğlu, 2003). Toplum içerisinde beraber yaşadığı ve etkileşim halinde olduğu bütün canlı ve cansız varlıklara saygılı bireylerin yetiştirilmesine özen gösterilmelidir. Böylece sorunun ve çözümün merkezinde olan insanoğlunun çevreye duyarlı davranışlar sergilemesi sağlanabilecektir. Çevre duyarlılığı, çevre sorunlarının çözümlenmesinde uygun ve yapıcı davranış biçiminin gelişmesidir (Çalışkan, 2002; Kiper, 2014; Değirmenci, 2020; Kurt Konakoğlu, 2020). Çevre duyarlılığının gelişmesinde de bilinç düzeyinin artırılması esastır. Bunun yolu da her seviyede çevre eğitimi verilmesinden geçmektedir (Türksoy, 1991; Şenyurt, Temel ve Özkahraman, 2011; Irmak Kazazoğlu, 2020). Çevre eğitimi, çevresel sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi açısından önemlidir. Çevre eğitiminin erken yaşta verilmesinin çocukların ilerleyen yaşlarında davranışlarını biçimlendireceğini belirten çalışmalar bulunmaktadır (Ek, Kılıç, Ögdüm, Düzgün ve Şeker, 2009; Karakaya ve Çobanoğlu, 2012; Kiper, Korkut ve Üstün Topal, 2017; Yoloğlu ve Halisdemir, 2020). Eğitimin son basamağı olan üniversiteler de topluma meslek elemanı olacak bireyleri yetiştiren ve hayata karşı bir tutum sergilemelerini sağlayan kurumlardandır (Çetinkale Demirkan, 2020). Her ne kadar erken yaşta çevre eğitimi verilmesi bireylerin davranışlarını etkili bir biçimde şekillendirse de üniversite öğrencilerinin çevre duyarlılığının artırılması, toplumu oluşturan bu bireylerin mesleki bakış açısının gelişip değişmesinde ve verecekleri kararların uygulamaya yansımada olumlu etki yapacaktır. Özellikle çevreyi şekillendiren meslek disiplinlerinde sürdürülebilir çevrelerin oluşturulmasında büyük katkılar sağlayacaktır. Bu çalışmada da, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde çevreyi şekillendiren meslek disiplinlerinden biri olan mimar adaylarının meslek elemanı olarak topluma kazandırılmadan önce çevresel düşünce ve davranışlarının bazı demografik özelliklerine göre ölçülmesi amaçlanmıştır.

2. MATERYAL ve YÖNTEM

Araştırmada, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü öğrencilerinin çevresel düşünce ve davranışlarının cinsiyet, yaş, anne ve baba eğitim durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla anket tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışmada kullanılan anket, Kiper (2014)'ün çevreyi şekillendiren meslek disiplini adaylarından olan Peyzaj Mimarlığı öğrencilerinin çevre tutumlarının belirlenmesinde kullandığı ankettir. Çalışmanın ana materyalini Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümünde 2019-2020 güz döneminde eğitim-öğretim gören 156 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılar gönüllülük esasına dayanarak belirlenmiştir. Anketten elde edilen sonuçlar SPSS 24.0 paket programında % 95 güven aralığında analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde yüzde dağılımlar, çapraz tablolar ve ki-kare testlerinden yararlanılmış, istatistiksel veriler esas alınarak tablolar oluşturulmuştur.

3. BULGULAR

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğrencilerinden oluşan 156 kişinin % 51.9'u kadın, % 48.1'i erkektir. Katılımcıların % 59.6'sı 17-20 yaş aralığında, annelerinin % 38.5'inin ilkökul, babalarının ise % 32.1'inin üniversite mezunu olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

	n	%
Cinsiyet		
Kadın	81	51.9
Erkek	75	48.1
Yaş		
17-20	93	59.6
21-24	55	35.3
25-28	8	5.1
Anne Eğitim Durumu		
Okuryazar değil	9	5.8
İlkokul	60	38.5
Ortaokul	36	23.1
Lise	39	25.0
Üniversite	12	7.7
Baba Eğitim Durumu		
Okuryazar değil	4	2.6
İlkokul	47	30.1
Ortaokul	25	16.0
Lise	30	19.2
Üniversite	50	32.1

Cinsiyet ile çevresel düşünce arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik sorulara verilen cevaplar incelendiğinde; erkek katılımcıların % 93.3'ünün "Kent planlaması ve tasarımı doğal veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır.", % 82.7'sinin "Elektrikli ev eşyaları alırken az elektrik harcayanlar tercih edilmelidir.", % 84.0'ünün "Kent planlaması ve tasarımı, kültürel veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır.", % 74.7'sinin "Ev ve iş yerlerinde enerji tasarrufu sağlanmalıdır.", % 68.0'inin "Satın alınacak ürünlerde çevreye en az zarar veren ürünlerde çevreye en az zarar veren ürünler tercih edilmelidir.", % 89.3'ünün "Erozyon ve orman yangınları, ülkemizde ciddi çevre sorunlarına yol açmaktadır.", % 88.0'inin "Sanayi tesislerinin yer seçiminde alan kullanım analizleri yapılmalıdır." ifadelerine katılıyorum cevabını verdiği belirlenmiştir. Kadın katılımcıların ise % 65.4'ünün "Konut ısıtmada odun ve kömür yerine doğal gaz kullanılmalıdır.", % 90.1'inin "Kentsel alanlarda yeşil alanların artırılması sağlanmalıdır.", % 64.2'sinin "Ormanlık arazilerde veya piknik alanlarında ateş yakılmamalıdır.", % 93.8'inin "Yanan, kuruyan ve kesilen ormanların yerine yeterli ağaçlandırma çalışmaları yapılmalıdır." ifadelerine katılıyorum cevabı verdiği tespit edilmiştir. Cinsiyet ile çevresel düşünce arasındaki ilişkilerin belirlenmesine ait ifadeler verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Cinsiyet ile Çevresel Düşünce Arasındaki İlişki

Faktör		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Önemlilik (sig.)
		n	p	n	p	n	p	
Kent planlaması ve tasarımı doğal veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır	K	6	7.4	3	3.7	72	88.9	0.549
	E	4	5.3	1	1.3	70	93.3	
Elektrikli ev eşyaları alırken az elektrik harcayanlar tercih edilmelidir	K	13	16	2	2.5	66	81.5	0.970
	E	11	14.7	2	2.7	62	82.7	
Kent planlaması ve tasarımı, kültürel veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır	K	14	17.3	3	3.7	64	79.0	0.566
	E	11	14.7	1	1.3	63	84.0	
Konut ısıtmada odun ve kömür yerine doğal gaz kullanılmalıdır	K	11	13.6	17	21.0	53	65.4	0.998
	E	10	13.3	16	21.3	49	65.2	
Kentsel alanlarda yeşil alanların artırılması sağlanmalıdır	K	7	8.6	1	1.2	73	90.1	0.324
	E	11	14.7	0	0	64	85.3	
Ev ve iş yerlerinde enerji tasarrufu sağlanmalıdır	K	9	11.1	12	14.8	60	74.1	0.635
	E	11	14.7	8	10.7	56	74.7	
Satın alınacak ürünlerde çevreye en az zarar veren ürünler tercih edilmelidir	K	20	24.7	9	11.1	52	64.2	0.622
	E	19	25.3	5	6.7	51	68.0	
Ormanlık arazilerde veya piknik alanlarında ateş yakılmamalıdır	K	21	25.9	8	9.9	52	64.2	0.123
	E	29	38.7	10	13.3	36	48.0	
Erozyon ve orman yangınları, ülkemizde ciddi çevre sorunlarına yol açmaktadır	K	8	9.9	2	2.5	71	87.7	0.678
	E	5	6.7	3	4.0	67	89.3	
Yanan, kuruyan ve kesilen ormanların yerine yeterli ağaçlandırma çalışmaları yapılmalıdır	K	2	2.5	3	3.7	76	93.8	0.079
	E	8	10.7	1	1.3	66	88.0	
Sanayi tesislerinin yer seçiminde alan kullanım analizleri yapılmalıdır	K	6	7.4	9	11.1	66	81.5	0.504
	E	3	4.0	6	8.0	66	88.0	

Cinsiyet ile çevresel davranışlar arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik ifadeler verilen cevaplar incelendiğinde; erkek katılımcıların % 60.0'ının "Çevreye zarar vermeyen ambalajlı (cam, kağıt vb.) ürünleri tercih ederim.", % 52.0'sinin "Enerji tüketimi daha az olan teknolojik ürünleri satın alırım.", % 70.7'sinin "Çevreyi kirletici şekilde davranan kişileri gördüğümde uyarırım", % 72.0'sinin "enerji tasarrufuna dikkat ederim.", % 56.0'sının "Yakın çevremi çevreye zarar veren ürünleri almamaları için uyarırım.", % 48.0'inin "Temizlik maddelerini, zararlı kimyasal maddeler içerip içermediğine dikkat ederek satın alırım." ve % 40.0'ının "Atıkları, yeniden değerlendirilebilmeleri için, uygun geri dönüşüm kutularına atarım." ifadelerine katılıyorum cevabı verdikleri saptanmıştır. Kadın katılımcıların ise % 46.9'unun "Evsel atıkları (kağıt, cam, metal vb.) özelliklerine göre ayırırım.", % 35.8'inin "Ozon tabakasına zararlı maddeleri içeren tüketim mallarını (deodorant ve diğer spreylere) kullanmamaya dikkat ederim.", % 45.7'sinin "Toplu taşıma araçlarını tercih ederim.", % 64.2'sinin "Konuşurken ve çeşitli araçları kullanırken diğer insanların etkilenmemesine dikkat ederim.", % 54.3'ünün "Su kullanımında her koşulda tutumluyumdur.", % 54.3'ünün "Çevreyle ilgili gelişmeleri iletişim araçlarından (gazete, tv, internet vb.) takip ederim." ve % 50.6'sının "Plastik poşet ve yiyecek kapları gibi plastik ürünleri yeniden kullanırım." ifadelerine katılıyorum olarak cevap vermiştir. "Enerji tasarrufuna dikkat ederim." ifadesine verilen cevaplar ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bir fark tespit edilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Cinsiyet ile Çevresel Davranış Arasındaki İlişki

Faktör		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Önemlilik (sig.)
		n	p	n	p	n	p	
Çevreye zarar vermeyen ambalajlı (cam, kağıt vb.) ürünleri tercih ederim	K	21	25.9	14	17.3	46	56.8	0.796
	E	16	21.3	14	18.7	45	60.0	
Evsel atıkları (kağıt, cam, metal vb.) özelliklerine göre ayırım	K	31	38.3	12	14.8	38	46.9	0.912
	E	28	37.3	13	17.3	34	45.3	
Enerji tüketimi daha az olan teknolojik ürünleri satın alırım	K	29	35.8	15	18.5	37	45.7	0.693
	E	25	33.3	11	14.7	39	52.0	
Çevreyi kirletici şekilde davranan kişileri gördüğümde uyarırım	K	11	13.6	16	19.8	54	66.7	0.704
	E	7	9.3	15	20.0	53	70.7	
Enerji tasarrufuna dikkat ederim	K	17	21.0	19	23.5	45	55.6	0.042
	E	6	8.0	15	20.0	54	72.0	
Ozon tabakasına zararlı maddeleri içeren tüketim mallarını (deodorant ve diğer spreyleri) kullanmamaya dikkat ederim	K	24	29.6	28	34.6	29	35.8	0.624
	E	18	24.0	31	41.3	26	34.7	
Toplu taşıma araçlarını tercih ederim	K	32	39.5	12	14.8	37	45.7	0.090
	E	25	33.3	22	29.3	28	37.3	
Konuşurken ve çeşitli araçları kullanırken diğer insanların etkilenmemesine dikkat ederim	K	18	22.2	11	13.6	52	64.2	0.392
	E	13	17.3	16	21.3	46	61.3	
Yakın çevremi çevreye zarar veren ürünleri almamaları için uyarırım	K	18	22.2	21	25.9	42	51.9	0.476
	E	11	14.7	22	29.3	42	56.0	
Temizlik maddelerini, zararlı kimyasal maddeler içerip içermediğine dikkat ederek satın alırım	K	42	51.9	11	13.6	28	34.6	0.167
	E	28	37.3	11	14.7	36	48.0	
Su kullanımında her koşulda tutumluymumdur	K	20	24.7	17	21.0	44	54.3	0.239
	E	12	16.0	23	30.7	40	53.3	
Çevreyle ilgili gelişmeleri iletişim araçlarından (gazete, tv, internet vb.) takip ederim	K	19	23.5	17	21.0	44	54.3	0.239
	E	12	16.0	23	30.7	40	53.3	
Atıkların, yeniden değerlendirilebilmeleri için uygun geri dönüşüm kutularına atarım	K	48	59.3	5	6.2	28	34.6	0.170
	E	35	46.7	10	13.3	30	40.0	
Plastik poşet ve yiyecek kapları gibi plastik ürünleri yeniden kullanırım	K	28	34.6	12	14.8	41	50.6	0.255
	E	35	46.7	7	9.3	33	44.0	

Çevresel düşünce ile yaş grupları arasındaki ilişkinin belirlendiği ifadeler verilen cevaplar incelendiğinde; 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 95.7'si, 21-24 yaş grubu katılımcıların % 81.8'i ve 25-28 yaş grubundaki katılımcıların tamamı "Kent planlaması ve tasarımı doğal veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır." ifadesine katılıyorum cevabı vermiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile yaş grupları arasında $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bir fark tespit edilmiştir. "Elektrikli ev eşyaları alırken az elektrik harcayanlar tercih edilmelidir." ifadesine katılıyorum cevabı verenlerin % 93.5'i 17-20 yaş grubunda, % 65.5'i 21-24 yaş grubunda, % 62.5'i ise 25-28 yaş grubundaki katılımcılardır. Katılımcıların bu ifadeye verdikleri cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. "Kent planlaması ve tasarımı, kültürel veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır" ifadesine 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 93.5'i, 21-24 yaş grubu katılımcıların % 60.0'ı ve 25-28 yaş grubundaki katılımcıların % 87.5'i katılıyorum cevabı vermiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. "Konut ısıtmada odun ve kömür yerine doğal gaz kullanılmalıdır." ifadesine katılıyorum cevabı veren katılımcıların % 72.0'si 17-20 yaş grubundan, % 50.9'u 21-24 yaş grubundan ve % 87.5'inin 25-28 yaş grubundan olduğu belirlenmiştir. Yaş grupları ile bu ifadeye verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. "Kentsel alanlarda yeşil alanların artırılması sağlanmalıdır." ifadesine 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 96.8'i, 21-24 yaş grubu katılımcıların % 72.7'si ve 25-28 yaş grubundaki katılımcıların % 87.5'i ifadesine katılıyorum cevabı vermiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 80.6'sı, 21-24 yaş grubu katılımcıların % 61.8'i ve 25-28 yaş grubundaki katılımcıların % 87.5'i "Ev ve iş yerlerinde enerji tasarrufu sağlanmalıdır." ifadesine katılıyorum cevabı vermiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile de yaş grupları arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 72.0'ı, 21-24 yaş grubu katılımcıların % 58.2'si ve 25-28 yaş grubundaki katılımcıların % 50.0'si "Satın alınacak ürünlerde çevreye en az zarar veren ürünler tercih edilmelidir." ifadesine katılıyorum cevabı verdiği tespit edilmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. "Ormanlık arazilerde veya piknik alanlarında ateş yakılmamalıdır." ifadesine

katılıyorum cevabı verenlerin % 50.5'i 17-20 yaş grubundaki katılımcılardan, % 67.3'ü 21-24 yaş grubu katılımcılardan ve % 50.0'si 25-28 yaş grubundaki katılımcılardan oluşmaktadır. Yaş grupları ile verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. "Erozyon ve orman yangınları, ülkemizde ciddi çevre sorunlarına yol açmaktadır." ifadesine 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 84.9'u, 21-24 yaş grubu katılımcıların % 92.7'si ve 25-28 yaş grubundaki katılımcıların tamamı katılıyorum cevabı vermiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 88.2'si, 21-24 yaş grubu katılımcıların % 94.5'i ve 25-28 yaş grubundaki katılımcıların tamamı "Yanan, kuruyan ve kesilen ormanların yerine yeterli ağaçlandırma çalışmaları yapılmalıdır." ifadesine katılıyorum cevabı vermiştir. Yaş grupları ile verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. "Sanayi tesislerinin yer seçiminde alan kullanım analizleri yapılmalıdır." ifadesine ise 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 79.6'sı, 21-24 yaş grubu katılımcıların % 90.9'u ve 25-28 yaş grubundaki katılımcıların tamamı katılıyorum cevabı vermiştir. Benzer şekilde yaş grupları ile verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Çevresel Düşünce ile Yaş Arasındaki İlişki

Faktör	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Önemlilik (sig.)	
	n	p	n	p	n	p		
Kent planlaması ve tasarımı doğal veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır	17-20	2	2.2	2	2.2	89	95.7	0.038
	21-24	8	14.5	2	3.6	45	81.8	
	25-28	-	-	-	-	8	100	
Elektrikli ev eşyaları alırken az elektrik harcayanlar tercih edilmelidir	17-20	5	5.4	1	1.1	87	93.5	0.000
	21-24	18	32.7	1	1.8	36	65.5	
	25-28	1	12.5	2	2.5	5	62.5	
Kent planlaması ve tasarımı, kültürel veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır	17-20	4	4.3	2	2.2	87	93.5	0.000
	21-24	20	36.4	2	3.6	33	60	
	25-28	1	12.5	-	-	7	87.5	
Konut ısıtmada odun ve kömür yerine doğal gaz kullanılmalıdır	17-20	2	2.2	24	25.8	67	72.0	0.000
	21-24	18	32.7	9	16.4	28	50.9	
	25-28	1	12.5	-	-	7	87.5	
Kentsel alanlarda yeşil alanların artırılması sağlanmalıdır	17-20	3	3.2	-	-	90	96.8	0.001
	21-24	14	25.5	1	1.8	40	72.7	
	25-28	1	12.5	-	-	7	87.5	
Ev ve iş yerlerinde enerji tasarrufu sağlanmalıdır	17-20	5	5.4	13	14.0	75	80.6	0.008
	21-24	14	25.5	7	12.7	34	61.8	
	25-28	1	12.5	-	-	7	87.5	
Satın alınacak ürünlerde çevreye en az zarar veren ürünler tercih edilmelidir	17-20	17	18.3	9	9.7	67	72.0	0.210
	21-24	19	34.5	4	7.3	32	58.2	
	25-28	3	37.5	1	12.5	4	50.0	
Ormanlık arazilerde veya piknik alanlarında ateş yakılmamalıdır	17-20	37	39.8	9	9.7	47	50.5	0.102
	21-24	11	20.0	7	12.7	37	67.3	
	25-28	2	25.0	2	25.0	4	50.0	
Erozyon ve orman yangınları, ülkemizde ciddi çevre sorunlarına yol açmaktadır	17-20	10	10.8	4	4.3	79	84.9	0.531
	21-24	3	5.5	1	1.8	51	92.7	
	25-28	-	-	-	-	8	100	
Yanan, kuruyan ve kesilen ormanların yerine yeterli ağaçlandırma çalışmaları yapılmalıdır	17-20	9	9.7	2	2.2	82	88.2	0.329
	21-24	1	1.8	2	3.6	52	94.5	
	25-28	-	-	-	-	8	100	
Sanayi tesislerinin yer seçiminde alan kullanım analizleri yapılmalıdır	17-20	6	6.5	13	14.0	74	79.6	0.202
	21-24	3	5.5	2	3.6	50	90.9	
	25-28	-	-	-	-	8	100	

Çevresel davranış ile yaş grupları arasındaki ilişki incelendiğinde; 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 52.7'si, 21-24 yaş grubundaki katılımcıların % 61.8'i ve 25-28 yaş grubundaki katılımcıların tamamı "Çevreye zarar vermeyen ambalajlı (cam, kağıt vb.) ürünleri tercih ederim." ifadesine katılıyorum cevabı vermiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. "Evsel atıkları (kağıt, cam, metal vb.) özelliklerine göre ayırım." ifadesine 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 48.4'ünün katılmıyorum, 21-24 yaş grubundaki katılımcıların % 56.4'ünün ve 25-28 yaş grubundaki katılımcıların % 62.5'inin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. "Enerji tüketimi daha az olan teknolojik ürünleri satın alırım." ifadesine 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 45.2'si, 21-24 yaş grubundaki katılımcıların 54.5'i ve

25-28 yaş grubundaki katılımcıların 50.0'si katılıyorum cevabı vermiştir. Verilen cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. “Çevreyi kirletici şekilde davranan kişileri gördüğümde uyarırım.” ifadesine 17-20 yaş grubundaki katılımcılardan % 63.4'ünün, 21-24 yaş grubundaki katılımcılardan % 78.2'sinin ve 25-28 yaş grubundaki katılımcılardan % 62.5'inin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. “Enerji tasarrufuna dikkat ederim.” ifadesine katılıyorum cevabı verenlerin % 60.2'sinin 17-20 yaş grubundan, % 67.3'ünün 21-24 yaş grubundan ve % 75.0'inin 25-28 yaş grubundan olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların verdiği cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir. 17-20 yaş arasındaki katılımcıların % 37.6'sının kararsız olduğu “Ozon tabakasına zararlı maddeleri içeren tüketim mallarını (deodorant ve diğer spreylere) kullanmamaya dikkat ederim.” ifadesine 21-24 yaş grubu katılımcıların % 45.5'inin ve 25-28 yaş grubu katılımcıların ise % 75.0'inin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. “Toplu taşıma araçlarını tercih ederim.” ifadesine 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 43.0'ünün katılmadığı, 21-24 yaş grubundaki katılımcıların % 50.9 ile 25-28 yaş grubundaki katılımcıların % 50.0'sinin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 57.0'si, 21-24 yaş grubundaki katılımcıların % 72.2'si ile 25-28 yaş grubundaki katılımcıların % 62.5'i “Konuşurken ve çeşitli araçları kullanırken diğer insanların etkilenmemesine dikkat ederim.” ifadesine katılıyorum cevabı vermiştir. Yaş grupları ile bu ifadeye verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. “Yakın çevremi çevreye zarar veren ürünleri almamaları için uyarırım.” ifadesine 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 43.0'ünün, 21-24 yaş grubundaki katılımcıların % 70.9'unun ve 25-28 yaş grubundaki katılımcıların % 62.5'inin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Yaş grupları ile bu ifadeye verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 49.5'i “Temizlik maddelerini, zararlı kimyasal maddeler içerip içermediğine dikkat ederek satın alırım.” ifadesine katılmıyorum cevabı vermiştir. Aynı ifadeye 21-24 yaş grubundaki katılımcıların % 47.3'ünün ve 25-28 yaş grubundaki katılımcıların % 50.0'sinin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. “Su kullanımında her koşulda tutumluyumdur.” ifadesine 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 48.4'ü, 21-24 yaş grubundaki katılımcıların % 62.5'i ile 25-28 yaş grubundaki katılımcıların % 62.5'inin katılıyorum cevabı verdikleri belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 54.8'i, 21-24 yaş grubundaki katılımcıların % 65.5'i ve 25-28 yaş grubundaki katılımcıların % 62.5'i “Çevreyle ilgili gelişmeleri iletişim araçlarından (gazete, tv, internet vb.) takip ederim” ifadesine katılıyorum cevabı vermiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 58.1'i ve 21-24 yaş grupları arasındaki katılımcıların 49.1'i “Atıkların, yeniden değerlendirilebilmeleri için uygun geri dönüşüm kutularına atarım.” ifadesine katılmıyorum cevabı verirken 25-28 yaş grubundaki katılımcıların % 50.0'si katılıyorum cevabını vermiştir. Verilen cevaplar ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. “Plastik poşet ve yiyecek kapları gibi plastik ürünleri yeniden kullanırım.” ifadesine ise 17-20 yaş grubundaki katılımcıların % 49.5'i katılmıyorum cevabı verdikleri, 21-24 yaş grubundaki katılımcıların % 56.4'ü ile 25-28 yaş grubundaki katılımcıların % 62.5'i katılıyorum cevabı verdikleri belirlenmiştir. Yaş grupları ile verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (Tablo 5).

Tablo 5. Çevresel Davranış ile Yaş Arasındaki İlişki

Faktör	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Önemlilik (sig.)	
	n	p	n	p	n	p		
Çevreye zarar vermeyen ambalajlı (cam, kağıt vb.) ürünleri tercih ederim	17-20	26	28.0	18	19.4	49	52.7	0.113
	21-24	11	20.0	10	18.2	34	61.8	
	25-28	-	-	-	-	8	100	
Evsel atıkları (kağıt, cam, metal vb.) özelliklerine göre ayırım	17-20	45	48.4	12	12.9	36	38.7	0.008
	21-24	14	25.5	10	18.2	31	56.4	
	25-28	-	-	3	37.5	5	62.5	
Enerji tüketimi daha az olan teknolojik ürünleri satın alırım	17-20	34	36.6	17	18.3	42	45.2	0.738
	21-24	18	32.7	7	12.7	30	54.5	
	25-28	2	25.0	2	25.0	4	50.0	

Tablo 5. Çevresel Davranış ile Yaş Arasındaki İlişki (Devamı)

Faktör		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Önemlilik (sig.)
		n	p	n	p	n	p	
Çevreyi kirlenici şekilde davranan kişileri gördüğümde uyarırım	17-20	14	15.1	20	21.5	59	63.4	0.147
	21-24	2	3.6	10	18.2	43	78.2	
	25-28	2	25.0	1	12.5	5	62.5	
Enerji tasarrufuna dikkat ederim	17-20	13	14.0	24	25.8	56	60.2	0.431
	21-24	8	14.5	10	18.2	37	67.3	
	25-28	2	25.0	-	-	6	75.0	
Ozon tabakasına zararlı maddeleri içeren tüketim mallarını (deodorant ve diğer spreylere) kullanmamaya dikkat ederim	17-20	31	33.3	35	37.6	27	29.0	0.173
	21-24	9	16.4	21	38.2	25	45.5	
	25-28	2	25.0	-	-	6	75.0	
Toplu taşıma araçlarını tercih ederim	17-20	40	43.0	20	21.5	33	35.5	0.308
	21-24	15	27.3	12	21.8	28	50.9	
	25-28	2	25.0	2	25.0	4	50.0	
Konuşurken ve çeşitli araçları kullanırken diğer insanların etkilenmemesine dikkat ederim	17-20	22	23.7	18	19.4	53	57.0	0.389
	21-24	7	12.7	8	14.5	40	72.2	
	25-28	2	25.0	1	12.5	5	62.5	
Yakın çevremi çevreye zarar veren ürünleri almamaları için uyarırım	17-20	23	24.7	30	32.3	40	43.0	0.011
	21-24	4	7.3	12	21.8	39	70.9	
	25-28	2	25.0	1	12.5	5	62.5	
Temizlik maddelerini, zararlı kimyasal maddeler içerip içermediğine dikkat ederek satın alırım	17-20	46	49.5	13	14.0	34	36.6	0.507
	21-24	22	40.0	7	12.7	26	47.3	
	25-28	2	25.0	2	25.0	4	50.0	
Su kullanımında her koşulda tutumluymumdur	17-20	24	25.8	24	25.8	45	48.4	0.352
	21-24	7	12.7	14	25.5	34	62.5	
	25-28	1	12.5	2	25.0	5	62.5	
Çevreyle ilgili gelişmeleri iletişim araçlarından (gazete, tv, internet vb.) takip ederim	17-20	19	20.4	23	24.7	51	54.8	0.714
	21-24	10	18.2	9	16.4	36	65.5	
	25-28	1	12.5	2	25.0	5	62.5	
Atıkların, yeniden değerlendirilebilmeleri için uygun geri dönüşüm kutularına atarım	17-20	54	58.1	10	10.8	29	31.2	0.129
	21-24	27	49.1	3	5.5	25	45.5	
	25-28	2	25.0	2	25.0	4	50.0	
Plastik poşet ve yiyecek kapları gibi plastik ürünleri yeniden kullanırım	17-20	46	49.5	9	9.7	38	40.9	0.058
	21-24	16	29.1	8	14.5	31	56.4	
	25-28	1	12.5	2	25.0	5	62.5	

Çevresel düşünce ile anne eğitimi arasındaki ilişkinin belirlendiği ifadeler verilen cevaplar incelendiğinde; annesi okuryazar olmayan katılımcıların tamamı, ilkokul mezunu olanların % 88.3'ü, ortaokul mezunu olanların % 94.4'ü, lise mezunu olanların % 92.3'ü ile üniversite mezunu olanların tamamı "Kent planlaması ve tasarımı doğal veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır." ifadesine katılıyorum cevabı vermiştir. Verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. "Elektrikli ev eşyaları alırken az elektrik harcayanlar tercih edilmelidir." ifadesine okuryazar olmayanların % 88.9'u, ilkokul mezunu olanların % 83.3'ü, ortaokul mezunu olanların % 86.1'i, lise mezunu olanların % 79.5'i ile üniversite mezunu olanların % 66.7'si katılıyorum cevabı vermiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir. "Kent planlaması ve tasarımı, kültürel veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır." ifadesine annesi okuryazar olmayanların % 88.9'u, ilkokul mezunu olanların % 80.0'i, ortaokul mezunu olanların % 83.3'ü, lise mezunu olanların % 84.6'sı ile üniversite mezunu olanların % 66.7'si katılıyorum cevabı vermiştir. Verilen cevaplar ile katılımcıların anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Annesi okuryazar olmayan katılımcıların % 88.9'u, ilkokul mezunu olanların % 63.3'ü, ortaokul mezunlarının % 55.6'sı, lise mezunu olanların % 71.8'i ve üniversite mezunu olanların % 66.7'si "Konut ısıtmada odun ve kömür yerine doğal gaz kullanılmalıdır." ifadesine katılıyorum cevabı vermiştir. Verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir. "Kentsel alanlarda yeşil alanların artırılması sağlanmalıdır." ifadesine annesi okuryazar olmayanların % 88.9'unun, ilkokul mezunu olanların % 88.3'ünün, ortaokul mezunu olanların % 88.9'unun, lise mezunu olanların % 89.7'sinin ve üniversite mezunu olanların % 75.0'inin katılıyorum cevabı verdiği tespit edilmiştir. Verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. "Ev ve iş yerlerinde enerji tasarrufu sağlanmalıdır." ifadesine annesi okuryazar olmayanların % 88.9'u, ilkokul mezunu olanların % 78.3'ü, ortaokul mezunu olanların % 63.9'u, lise mezunu olanların % 74.4'ü ile üniversite

mezunu olanların % 75.0'i katılıyorum cevabı vermiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir. "Satın alınacak ürünlerde çevreye en az zarar veren ürünler tercih edilmelidir." ifadesine annesi okuryazar olmayanların % 55.6'sı, ilkokul mezunu olanların % 71.7'si, ortaokul mezunu olanların % 63.9'u, lise mezunu olanların % 64.1'i ile üniversite mezunu olanların % 58.3'ü katılıyorum cevabı vermiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir. Annesi okuryazar olmayan katılımcıların % 44.4'ünün, ilkokul mezunu olanların % 56.7'sinin, ortaokul mezunu olanların % 44.4'ünün, lise mezunu olanların % 61.5'inin ve üniversite mezunu olanların % 83.3'ünün "Ormanlık arazilerde veya piknik alanlarında ateş yakılmamalıdır." ifadesine katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Aynı zamanda bu ifadeye annesi ortaokul mezunu olan katılımcıların % 44.4'ünün katılmıyorum cevabı verdiği de tespit edilmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. "Erozyon ve orman yangınları, ülkemizde ciddi çevre sorunlarına yol açmaktadır." ifadesine annesi okuryazar olmayanlar ile üniversite mezunu olanların tamamının, ilkokul mezunu olanların % 81.7'sinin, ortaokul mezunu olanların % 91.7'sinin, lise mezunu olanların % 89.7'sinin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir. "Yanan, kuruyan ve kesilen ormanların yerine yeterli ağaçlandırma çalışmaları yapılmalıdır." ifadesine annesi okuryazar olmayanlar, ortaokul mezunu olanlar ile üniversite mezunu olanların tamamının, ilkokul mezunu olanların % 81.7'sinin, lise mezunu olanların % 92.3'ünün katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. "Sanayi tesislerinin yer seçiminde alan kullanım analizleri yapılmalıdır." ifadesine annesi okuryazar olmayanların tamamının, ilkokul mezunu olanların % 75.0'inin, ortaokul mezunu olanların % 88.9'unun, lise mezunu olanların % 92.3'ünün ve üniversite mezunu olanların % 83.3'ünün katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (Tablo 6).

Tablo 6. Çevresel Düşünce ile Anne Eğitimi Arasındaki İlişki

Faktör	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Önemlilik (sig.)	
	n	p	n	p	n	p		
Kent planlaması ve tasarımı doğal veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır	Okuryazar değil	-	-	-	9	100	0.305	
	İlkokul	7	11.7	-	-	53		88.3
	Ortaokul	1	2.8	1	2.8	34		94.4
	Lise	1	2.6	2	5.1	36		92.3
	Üniversite	1	8.3	1	8.3	10		83.3
Elektrikli ev eşyaları alırken az elektrik harcayanlar tercih edilmelidir	Okuryazar değil	1	11.1	-	-	8	88.9	0.802
	İlkokul	8	13.3	2	3.3	50	83.3	
	Ortaokul	5	13.9	-	-	31	86.1	
	Lise	7	17.9	1	2.6	31	79.5	
	Üniversite	3	25.0	1	8.3	8	66.7	
Kent planlaması ve tasarımı, kültürel veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır	Okuryazar değil	1	11.1	-	-	8	88.9	0.880
	İlkokul	11	18.3	1	1.7	48	80.0	
	Ortaokul	5	13.9	1	2.8	30	83.3	
	Lise	5	12.8	1	2.6	33	84.6	
	Üniversite	3	25.0	1	8.3	8	66.7	
Konut ısıtmada odun ve kömür yerine doğal gaz kullanılmalıdır	Okuryazar değil	1	11.1	-	-	8	88.9	0.131
	İlkokul	6	10.0	16	26.7	38	63.3	
	Ortaokul	6	16.7	10	27.8	20	55.6	
	Lise	4	10.3	7	17.9	28	71.8	
	Üniversite	4	33.3	-	-	8	66.7	
Kentsel alanlarda yeşil alanların artırılması sağlanmalıdır	Okuryazar değil	1	11.1	-	-	8	88.9	0.665
	İlkokul	7	11.7	-	-	53	88.3	
	Ortaokul	3	8.3	1	2.8	32	88.9	
	Lise	4	10.3	-	-	35	89.7	
	Üniversite	3	25.0	-	-	9	75.0	
Ev ve iş yerlerinde enerji tasarrufu sağlanmalıdır	Okuryazar değil	1	11.1	-	-	8	88.9	0.123
	İlkokul	7	11.7	6	10.0	47	78.3	
	Ortaokul	3	8.3	10	27.8	23	63.9	
	Lise	6	15.4	4	10.3	29	74.4	
	Üniversite	3	25.0	-	-	9	75.0	

Tablo 6. Çevresel Düşünce ile Anne Eğitimi Arasındaki İlişki (Devamı)

Faktör	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Önemlilik (sig.)	
	n	p	n	p	n	p		
Satın alınacak ürünlerde çevreye en az zarar veren ürünler tercih edilmelidir	Okuryazar değil	2	22.2	2	22.2	5	55.6	0.229
	İlkokul	9	15.0	8	13.3	43	71.7	
	Ortaokul	11	30.6	2	5.6	23	63.9	
	Lise	12	30.8	2	5.1	25	64.1	
	Üniversite	5	41.7	-	-	7	58.3	
	Okuryazar değil	3	33.3	2	22.2	4	44.4	
Ormanlık arazilerde veya piknik alanlarında ateş yakılmamalıdır	İlkokul	18	30.0	8	13.3	34	56.7	0.389
	Ortaokul	16	44.4	4	11.1	16	44.4	
	Lise	12	30.8	3	7.7	24	61.5	
	Üniversite	1	8.3	1	8.3	10	83.3	
	Okuryazar değil	-	-	-	-	9	100	
	İlkokul	7	11.7	4	6.7	49	81.7	
Erozyon ve orman yangınları, ülkemizde ciddi çevre sorunlarına yol açmaktadır	Ortaokul	2	5.6	1	2.8	33	91.7	0.441
	Lise	4	10.3	-	-	35	89.7	
	Üniversite	-	-	-	-	12	100	
	Okuryazar değil	-	-	-	-	9	100	
	İlkokul	10	16.7	1	1.7	49	81.7	
	Ortaokul	-	-	-	-	36	100	
Yanan, kuruyan ve kesilen ormanların yerine yeterli ağaçlandırma çalışmaları yapılmalıdır	Lise	-	-	3	7.7	36	92.3	0.004
	Üniversite	-	-	-	-	12	100	
	Okuryazar değil	-	-	-	-	9	100	
	İlkokul	7	11.7	8	13.3	45	75.0	
	Ortaokul	-	-	4	11.1	32	88.9	
	Lise	2	5.1	1	2.6	36	92.3	
Sanayi tesislerinin yer seçiminde alan kullanım analizleri yapılmalıdır	Üniversite	-	-	2	16.7	10	83.3	0.125
	Okuryazar değil	-	-	-	-	9	100	
	İlkokul	7	11.7	8	13.3	45	75.0	
	Ortaokul	-	-	4	11.1	32	88.9	
	Lise	2	5.1	1	2.6	36	92.3	
	Üniversite	-	-	2	16.7	10	83.3	

Çevresel davranış ile anne eğitimi arasındaki ilişkinin belirlendiği veriler incelendiğinde; annesi okuryazar olmayan katılımcıların % 88.9'unun, ilkokul mezunu olanların % 45.0'inin, ortaokul mezunu olanların % 58.3'ünün, lise mezunu olanların % 69.2'sinin ve üniversite mezunu olanların % 66.7'sinin "Çevreye zarar vermeyen ambalajlı (cam, kağıt vb.) ürünleri tercih ederim." ifadesine katılıyorum cevabı verdiği tespit edilmiştir. Anne eğitim durumu ile katılımcıların verdiği cevaplar arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. "Evsel atıkları (kağıt, cam, metal vb.) özelliklerine göre ayırırım." ifadesine anne eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 44.4'ünün, ilkokul mezunu olanların % 48.3'ünün, ortaokul mezunu olanların % 55.6'sının ve üniversite mezunu olanların % 41.7'sinin katılıyorum cevabı verdiği, lise mezunu olanların % 43.6'sı ile üniversite mezunu olanların yine % 41.7'sinin katılmıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. "Enerji tüketimi daha az olan teknolojik ürünleri satın alırım." ifadesine annesi okuryazar olmayan katılımcıların % 66.7'sinin, ilkokul mezunu olanların % 53.3'ünün, ortaokul mezunu olanların % 41.7'sinin, lise mezunu olanların % 46.2'sinin katılıyorum cevabı verdiği ancak üniversite mezunu olanların % 50.0'sinin katılmıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. "Çevreyi kirletici şekilde davranan kişileri gördüğümde uyarırım." ifadesine anne eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 55.6'sının, ilkokul mezunu olanların % 68.3'ünün, ortaokul mezunu olanların % 58.3'ünün, lise mezunu olanların % 71.8'inin ve üniversite mezunu olanların tamamının katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. "Enerji tasarrufuna dikkat ederim." ifadesine anne eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 44.4'ünün katılmıyorum, % 44.4'ünün de katılıyorum cevabı verdiği, ilkokul mezunu olanların % 70.0'inin, ortaokul mezunu olanların % 50.0'sinin, lise mezunu olanların % 64.1'inin ve üniversite mezunu olanların da % 83.3'ünün katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. "Ozon tabakasına zararlı maddeleri içeren tüketim mallarını (deodorant ve diğer spreylere) kullanmamaya dikkat ederim." ifadesine anne eğitim durumu okuryazar olmayanların % 44.4'ünün katılmıyorum, % 44.4'ünün de katılıyorum cevabı verdiği, ilkokul mezunu olanların ise % 33.3'ünün eşit oranda katılmıyorum, kararsızım ve katılıyorum dediği, ortaokul mezunu olanların % 55.6'sı ile lise mezunu olanların % 41.0'inin kararsız olduğu ve üniversite mezunu olanların % 66.7'sinin katıldığı

belirlenmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile anne eğitimi arasında tercihler açısından farklılık olduğu gözlemlense de istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. “Toplu taşıma araçlarını tercih ederim.” ifadesine anne eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 55.6’sı ile ilkököl mezunu olanların % 48.3’ünün katılmıyorum cevabı verdiği, ortaokul mezunu olanların % 41.7’sinin kararsız olduğu ve lise mezunu olanların % 46.2’si ile üniversite mezunu olanların % 75.0’inin katılıyorum cevabı verdiği saptanmıştır. Verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. “Konuşurken ve çeşitli araçları kullanırken diğer insanların etkilenmemesine dikkat ederim.” ifadesine anne eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 55.6’sının katılmıyorum cevabı verdiği, ilkököl mezunu olanların % 53.3’ünün, ortaokul mezunu olanların % 83.3’ünün, lise mezunu olanların % 59.0’unun ve üniversite mezunu olanların % 75.0’inin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Anne eğitim durumu ile verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. “Yakın çevremi çevreye zarar veren ürünleri almamaları için uyarırım.” ifadesine anne eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 44.4’ünün katılmıyorum, % 44.4’ünün ise katılıyorum cevabı verdiği, ilkököl mezunu olanların % 46.7’sinin, ortaokul mezunu olanların % 47.2’sinin, lise mezunu olanların % 59.0’unun ve üniversite mezunu olanların tamamının katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Anne eğitim durumu ile verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. “Temizlik maddelerini, zararlı kimyasal maddeler içerip içermediğine dikkat ederek satın alırım.” ifadesine anne eğitim durumu okuryazar olmayanların % 55.6’sının katılmıyorum, ilkököl mezunu olanların % 48.3’ünün katılıyorum, ortaokul mezunu olanların % 55.6’sı ile lise mezunu olanların % 43.6’sının katılmıyorum ve üniversite mezunu olanların % 66.7’sinin katılıyorum cevabı verdiği tespit edilmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile anne eğitimi arasında tercihler açısından farklılık olduğu gözlemlense de istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. “Su kullanımında her koşulda tutumluymumdur.” ifadesine anne eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 55.6’sının, ilkököl mezunu olanların % 53.3’ünün, ortaokul mezunu olanların % 55.6’sının, lise mezunu olanların % 48.7’sinin ve üniversite mezunu olanların % 66.7’sinin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasından istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. “Çevreyle ilgili gelişmeleri iletişim araçlarından (gazete, tv, internet vb.) takip ederim.” ifadesine anne eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 55.6’sının, ilkököl mezunu olanların % 61.7’sinin, ortaokul mezunu olanların % 52.8’inin, lise mezunu olanların % 59.0’unun ve üniversite mezunu olanların % 66.7’sinin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasından istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. “Atıkların, yeniden değerlendirilebilmeleri için uygun geri dönüşüm kutularına atarım.” ifadesine anne eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 66.7’sinin, ilkököl mezunu olanların % 46.7’sinin, ortaokul mezunu olanların % 58.3’ünün, lise mezunu olanların % 51.3’ünün ve üniversite mezunu olanların % 66.7’sinin katılmıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasından istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. “Plastik poşet ve yiyecek kapları gibi plastik ürünleri yeniden kullanırım.” ifadesine ise anne eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 44.4’ünün ve ilkököl mezunu olanların % 46.7’sinin katılıyorum cevabı verdiği, ortaokul mezunu olanların % 47.2’sinin katılmıyorum cevabı verdiği ve lise mezunu olanların % 48.7’si ile üniversite mezunu olanların % 58.3’ünün katılıyorum cevabı verdiği saptanmıştır. Verilen cevaplar ile anne eğitim durumu arasından istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir (Tablo 7).

Tablo 7. Çevresel Davranış ile Anne Eğitimi Arasındaki İlişki

Faktör	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Önemlilik (sig.)	
	n	p	n	p	n	p		
Çevreye zarar vermeyen ambalajlı (cam, kağıt vb.) ürünleri tercih ederim	Okuryazar değil	-	-	1	11.1	8	88.9	0.000
	İlkökököl	13	21.7	20	33.3	27	45.0	
	Ortaokul	12	33.3	3	8.3	21	58.3	
	Lise	12	30.8	-	-	27	69.2	
	Üniversite	-	-	4	33.3	8	66.7	
Evsel atıkları (kağıt, cam, metal vb.) özelliklerine göre ayırım	Okuryazar değil	2	22.2	3	33.3	4	44.4	0.488
	İlkökököl	21	35.5	10	16.7	29	48.3	
	Ortaokul	14	38.9	2	5.6	20	55.6	
	Lise	17	43.6	8	20.5	14	35.9	
	Üniversite	5	41.7	2	16.7	5	41.7	

Tablo 7. Çevresel Davranış ile Anne Eğitimi Arasındaki İlişki (Devamı)

Faktör	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Önemlilik (sig.)	
	n	p	n	p	n	p		
Enerji tüketimi daha az olan teknolojik ürünleri satın alırım	Okuryazar değil	2	22.2	1	11.1	6	66.7	0.500
	İlkokul	16	26.7	12	20.0	32	53.3	
	Ortaokul	13	36.1	8	22.2	15	41.7	
	Lise	17	43.6	4	10.3	18	46.2	
	Üniversite	6	50.0	1	8.3	5	41.7	
Çevreyi kirlenici şekilde davranan kişileri gördüğümde uyarırım	Okuryazar değil	4	44.4	-	-	5	55.6	0.001
	İlkokul	7	11.7	12	20.0	41	68.3	
	Ortaokul	1	2.8	14	38.9	21	58.3	
	Lise	6	15.4	5	12.8	28	71.8	
	Üniversite	-	-	-	-	12	100	
Enerji tasarrufuna dikkat ederim	Okuryazar değil	4	44.4	1	11.1	4	44.4	0.000
	İlkokul	9	15.0	9	15.0	42	70.0	
	Ortaokul	1	2.8	17	47.2	18	50.0	
	Lise	9	23.1	5	12.8	25	64.1	
	Üniversite	-	-	2	16.7	10	83.3	
Ozon tabakasına zararlı maddeleri içeren tüketim mallarını (deodorant ve diğer spreyleri) kullanmamaya dikkat ederim	Okuryazar değil	4	44.4	1	11.1	4	44.4	0.053
	İlkokul	20	33.3	20	33.3	20	33.3	
	Ortaokul	5	13.9	20	55.6	11	30.6	
	Lise	11	28.2	16	41.0	12	30.8	
	Üniversite	2	16.7	2	16.7	8	66.7	
Toplu taşıma araçlarını tercih ederim	Okuryazar değil	5	55.6	1	11.1	3	33.3	0.010
	İlkokul	29	48.3	9	15.0	22	36.7	
	Ortaokul	8	22.2	15	41.7	13	36.1	
	Lise	13	33.3	8	20.5	18	46.2	
	Üniversite	2	16.7	1	8.3	9	75.0	
Konuşurken ve çeşitli araçları kullanırken diğer insanların etkilenmemesine dikkat ederim	Okuryazar değil	5	55.6	-	-	4	44.4	0.002
	İlkokul	11	18.3	17	28.3	32	53.3	
	Ortaokul	4	11.1	2	5.6	30	83.3	
	Lise	11	28.2	5	12.8	23	59.0	
	Üniversite	-	-	3	25.0	9	75.0	
Yakın çevremi çevreye zarar veren ürünleri almamaları için uyarırım	Okuryazar değil	4	44.4	1	11.1	4	44.4	0.003
	İlkokul	14	23.3	18	30.0	28	46.7	
	Ortaokul	3	8.3	16	44.4	17	47.2	
	Lise	8	20.5	8	20.5	23	59.0	
	Üniversite	-	-	-	-	12	100	
Temizlik maddelerini, zararlı kimyasal maddeler içerip içermediğine dikkat ederek satın alırım	Okuryazar değil	5	55.6	3	33.3	1	11.1	0.128
	İlkokul	24	40.0	7	11.7	29	48.3	
	Ortaokul	20	55.6	6	16.7	10	27.8	
	Lise	17	43.6	6	15.4	16	41.0	
	Üniversite	4	33.3	-	-	8	66.7	
Su kullanımında her koşulda tutumluymumdur	Okuryazar değil	2	22.2	2	22.2	5	55.6	0.651
	İlkokul	16	26.7	12	20.0	32	53.3	
	Ortaokul	4	11.1	12	33.3	20	55.6	
	Lise	9	23.1	11	28.2	19	48.7	
	Üniversite	1	8.3	3	25.0	8	66.7	
Çevreyle ilgili gelişmeleri iletişim araçlarından (gazete, tv, internet vb.) takip ederim	Okuryazar değil	2	22.2	2	22.2	5	55.6	0.417
	İlkokul	14	23.3	9	15.0	37	61.7	
	Ortaokul	4	11.1	13	36.1	19	52.8	
	Lise	7	17.9	9	23.1	23	59.0	
	Üniversite	3	25.0	1	8.3	8	66.7	
Atıkların, yeniden değerlendirilebilmeleri için uygun geri dönüşüm kutularına atarım	Okuryazar değil	6	66.7	2	22.2	1	11.1	0.306
	İlkokul	28	46.7	9	15.0	23	38.3	
	Ortaokul	21	58.3	2	5.6	13	36.1	
	Lise	20	51.3	2	5.1	17	43.6	
	Üniversite	8	66.7	-	-	4	33.3	
Plastik poşet ve yiyecek kapları gibi plastik ürünleri yeniden kullanırım	Okuryazar değil	3	33.3	2	22.2	4	44.4	0.928
	İlkokul	25	41.7	7	11.7	28	46.7	
	Ortaokul	17	47.2	3	8.3	16	44.4	
	Lise	15	38.5	5	12.8	19	48.7	
	Üniversite	3	25.0	2	16.7	7	58.3	

Çevresel düşünce ile baba eğitimi arasındaki ilişkinin belirlendiği ifadelerle verilen cevaplar incelendiğinde; baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların tamamı, ilkökul mezunu olanların

% 95.7'sinin, ortaokul mezunu olanların % 96.0'sinin, lise mezunu olanların % 80.0'inin ve üniversite mezunu olanların % 90.0'inin "Kent planlaması ve tasarımı doğal veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır." ifadesine katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. "Elektrikli ev eşyaları alırken az elektrik harcayanlar tercih edilmelidir." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların tamamının, ilkokul mezunu olanların % 91.5'inin, ortaokul mezunu olanların % 76.0'sinin, lise mezunu olanların % 70.0'inin ve üniversite mezunu olanların % 82.0'sinin katılıyorum cevabı verdiği saptanmıştır. Verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir. "Kent planlaması ve tasarımı, kültürel veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların tamamının, ilkokul mezunu olanların % 91.5'inin, ortaokul mezunu olanların % 84.0'ünün, lise mezunu olanların % 60.0'inin ve üniversite mezunu olanların % 84.0'ünün katılıyorum cevabı verdiği tespit edilmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. "Konut ısıtmada odun ve kömür yerine doğal gaz kullanılmalıdır." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 75.0'inin, ilkokul mezunu olanların % 61.7'sinin, ortaokul mezunu olanların % 80.0'inin, lise mezunu olanların % 40.0'inin katılıyorum ve % 40.0'inin kararsızım, üniversite mezunu olanların ise % 76.0'sinin katılıyorum cevabı verdiği tespit edilmiştir. Verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. "Kentsel alanlarda yeşil alanların artırılması sağlanmalıdır." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların tamamının, ilkokul mezunu olanların % 93.6'sinin, ortaokul mezunu olanların % 92.0'sinin, lise mezunu olanların % 76.7'sinin ve üniversite mezunu olanların % 86.0'sinin katılıyorum cevabı verdiği tespit edilmiştir. Baba eğitim durumu ile verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. Baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların tamamı, ilkokul mezunu olanların % 76.6'sı, ortaokul mezunu olanların % 92.0'si, lise mezunu olanların % 53.3'ü ile üniversite mezunu olanların % 74.0'ü "Ev ve iş yerlerinde enerji tasarrufu sağlanmalıdır." ifadesine katılıyorum cevabı vermiştir. Verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bir fark tespit edilmiştir. "Satın alınacak ürünlerde çevreye en az zarar veren ürünler tercih edilmelidir." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 75.0'inin, ilkokul mezunu olanların % 68.1'inin, ortaokul mezunu olanların % 80.0'inin, lise mezunu olanların % 53.3'ünün ve üniversite mezunu olanların % 64.0'ünün katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. "Ormanlık arazilerde veya piknik alanlarında ateş yakılmamalıdır." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 50.0'si kararsızım, % 50.0'si ise katılıyorum, ilkokul mezunu olanların % 46.8'i ise katılmıyorum cevabı vermiştir. Ortaokul mezunu olanların % 64.0'ünün, lise mezunu olanların % 50.0'sinin ve üniversite mezunu olanların % 70.0'inin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. "Erozyon ve orman yangınları, ülkemizde ciddi çevre sorunlarına yol açmaktadır." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların tamamı, ilkokul mezunu olanların % 87.2'sinin, ortaokul mezunu olanların % 84.0'ünün, lise mezunu olanların % 86.7'sinin ve üniversite mezunu olanların % 92.0'sinin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Baba eğitim durumu ile bu ifadeye verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. "Yanan, kuruyan ve kesilen ormanların yerine yeterli ağaçlandırma çalışmaları yapılmalıdır." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların tamamı, ilkokul mezunu olanların % 89.4'ünün, ortaokul mezunu olanların % 92.0'sinin, lise mezunu olanların % 83.3'ünün ve üniversite mezunu olanların % 96.0'sinin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. "Sanayi tesislerinin yer seçiminde alan kullanım analizleri yapılmalıdır." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların tamamı, ilkokul mezunu olanların % 80.9'unun, ortaokul mezunu olanların % 80.0'inin, lise mezunu olanların % 83.3'ünün ve üniversite mezunu olanların % 90.0'inin katılıyorum cevabı verdiği saptanmıştır. Bu ifadeye verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir (Tablo 8).

Tablo 8. Çevresel Düşünce ile Baba Eğitimi Arasındaki İlişki

Faktör		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Önemlilik (sig.)
		n	p	n	p	n	p	
Kent planlaması ve tasarımı doğal veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır	Okuryazar değil	-	-	-	-	4	100	0.036
	İlkokul	2	4.3	-	-	45	95.7	
	Ortaokul	-	-	1	4.0	24	96.0	
	Lise	6	20.0	-	-	24	80.0	
	Üniversite	2	4.0	3	6.0	45	90.0	
Elektrikli ev eşyaları alırken az elektrik harcayanlar tercih edilmelidir	Okuryazar değil	-	-	-	-	4	100	0.133
	İlkokul	3	6.4	1	2.1	43	91.5	
	Ortaokul	4	16.0	2	8.0	19	76.0	
	Lise	9	30.0	-	-	21	70.0	
	Üniversite	8	16.0	1	2.0	41	82.0	
Kent planlaması ve tasarımı, kültürel veriler göz önüne alınarak yapılmalıdır	Okuryazar değil	1	25.0	-	-	4	100	0.059
	İlkokul	3	6.4	1	2.1	43	91.5	
	Ortaokul	4	16.0	-	-	21	84.0	
	Lise	11	36.7	1	3.3	18	60.0	
	Üniversite	6	12.0	2	4.0	42	84.0	
Konut ısıtmada odun ve kömür yerine doğal gaz kullanılmalıdır	Okuryazar değil	-	-	1	25.0	3	75.0	0.003
	İlkokul	3	6.4	15	31.9	29	61.7	
	Ortaokul	4	16.0	1	4.0	20	80.0	
	Lise	6	20.0	12	40.0	12	40.0	
	Üniversite	8	16.0	4	8.0	38	76.0	
Kentsel alanlarda yeşil alanların artırılması sağlanmalıdır	Okuryazar değil	-	-	-	-	4	100.0	0.404
	İlkokul	3	6.4	-	-	44	93.6	
	Ortaokul	2	8.0	-	-	23	92.0	
	Lise	7	23.3	-	-	23	76.7	
	Üniversite	6	12.0	1	2.0	43	86.0	
Ev ve iş yerlerinde enerji tasarrufu sağlanmalıdır	Okuryazar değil	-	-	-	-	4	100.0	0.043
	İlkokul	3	6.4	8	17.0	36	76.6	
	Ortaokul	2	8.0	-	-	23	92.0	
	Lise	7	23.3	7	23.3	16	53.3	
	Üniversite	8	16.0	5	10.0	37	74.0	
Satın alınacak ürünlerde çevreye en az zarar veren ürünler tercih edilmelidir	Okuryazar değil	1	25.0	-	-	3	75.0	0.538
	İlkokul	11	23.4	4	8.5	32	68.1	
	Ortaokul	3	12.0	2	8.0	20	80.0	
	Lise	9	30.0	5	16.7	16	53.3	
	Üniversite	15	30.0	3	6.0	32	64.0	
Ormanlık arazilerde veya piknik alanlarında ateş yakılmamalıdır	Okuryazar değil	-	-	2	50.0	2	50.0	0.008
	İlkokul	22	46.8	5	10.6	20	42.6	
	Ortaokul	7	28.0	2	8.0	16	64.0	
	Lise	8	26.7	7	23.3	15	50.0	
	Üniversite	13	26.0	2	4.0	35	70.0	
Erozyon ve orman yangınları, ülkemizde ciddi çevre sorunlarına yol açmaktadır	Okuryazar değil	-	-	-	-	4	100.0	0.470
	İlkokul	3	6.4	3	6.4	41	87.2	
	Ortaokul	2	8.0	2	8.0	21	84.0	
	Lise	4	13.3	-	-	26	86.7	
	Üniversite	4	8.0	-	-	46	92.0	
Yanan, kuruyan ve kesilen ormanların yerine yeterli ağaçlandırma çalışmaları yapılmalıdır	Okuryazar değil	-	-	-	-	4	100.0	0.457
	İlkokul	4	8.5	1	2.1	42	89.4	
	Ortaokul	2	8.0	-	-	23	92.0	
	Lise	4	13.3	1	3.3	25	83.3	
	Üniversite	-	-	2	4.0	48	96.0	
Sanayi tesislerinin yer seçiminde alan kullanım analizleri yapılmalıdır	Okuryazar değil	-	-	-	-	4	100.0	0.939
	İlkokul	3	6.4	6	12.8	38	80.9	
	Ortaokul	2	8.0	3	12.0	20	80.0	
	Lise	2	6.7	3	10.0	25	83.3	
	Üniversite	2	4.0	3	6.0	45	90.0	

Çevresel davranış ile baba eğitim durumu arasındaki ilişkinin belirlendiği ifadeler verilen cevaplar incelendiğinde; baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 75.0'ini, ilkököl mezunu olanların % 40.4'ünün, ortaokul mezunu olanların % 80.0'inin, lise mezunu olanların % 53.3'ünün ve üniversite mezunu olanların % 66.0'sının "Çevreye zarar vermeyen ambalajlı (cam, kağıt vb.) ürünleri tercih ederim." ifadesine katılıyorum cevabı verdikleri belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. "Evsel atıkları (kağıt, cam, metal vb.) özelliklerine göre ayırım." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların

% 50.0'sinin kararsızım, % 50.0'sinin de katılıyorum, ilkokul mezunu olanların % 51.1'inin katılmıyorum, ortaokul mezunu olanların % 72.0'sinin, lise mezunu olanların % 46.7'sinin ve üniversite mezunu olanların % 44.0'ünün katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. "Enerji tüketimi daha az olan teknolojik ürünleri satın alırım." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 50.0'sinin katılmıyorum, ilkokul mezunu olanların % 42.6'sının katılmıyorum, % 42.6'sının da katılıyorum, ortaokul mezunu olanların % 68.0'inin, lise mezunu olanların % 53.3'ünün katılıyorum, üniversite mezunu olanların ise % 44.0'ünün katılmıyorum, % 44.0'ünün de katılıyorum cevabı verdiği tespit edilmiştir. Baba eğitim durumu ile verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir. "Çevreyi kirletici şekilde davranan kişileri gördüğümde uyarırım." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 50.0'sinin katılmıyorum, % 50.0'sinin de katılıyorum, ilkokul mezunu olanların % 48.9'unun, ortaokul mezunu olanların % 88.0'inin, lise mezunu olanların % 66.7'sinin ve üniversite mezunu olanların % 80.0'inin katılıyorum cevabı verdiği saptanmıştır. Bu ifadeye verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. "Enerji tasarrufuna dikkat ederim." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 50.0'sinin katılmıyorum, % 50.0'sinin de katılıyorum, ilkokul mezunu olanların % 59.6'sının, ortaokul mezunu olanların % 84.0'ünün, lise mezunu olanların % 56.7'sinin ve üniversite mezunu olanların % 62.0'sinin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. "Ozon tabakasına zararlı maddeleri içeren tüketim mallarını (deodorant ve diğer spreylere) kullanmamaya dikkat ederim." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 75.0'inin katılmıyorum, ilkokul mezunu olanların % 44.7'sinin kararsızım, ortaokul mezunu olanların % 48.0'inin ve lise mezunu olanların % 43.3'ünün katılıyorum, üniversite mezunu olanların ise % 42.0'sinin kararsızım cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. "Toplu taşıma araçlarını tercih ederim." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 75.0'inin, ilkokul mezunu olanların % 42.6'sının katılmıyorum, ortaokul mezunu olanların % 48.0'inin katılıyorum, lise mezunu olanların % 43.3'ünün katılmıyorum ve üniversite mezunu olanların % 50.0'sinin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 75.0'inin katılmıyorum cevabı verdiği "Konuşurken ve çeşitli araçları kullanırken diğer insanların etkilenmemesine dikkat ederim." ifadesine ilkokul mezunu olanların % 55.3'ünün, ortaokul mezunu olanların % 76.0'sinin, lise mezunu olanların % 63.3'ünün ve üniversite mezunu olanların % 66.0'sinin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. "Yakın çevremi çevreye zarar veren ürünleri almamaları için uyarırım." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 50.0'sinin katılmıyorum, ilkokul mezunu olanların % 46.8'inin kararsızım, ortaokul mezunu olanların % 88.0'inin, lise mezunu olanların % 66.7'sinin ve üniversite mezunu olanların % 58.0'inin katılıyorum cevabı verdiği tespit edilmiştir. Baba eğitim durumu ile bu ifadeye verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. "Temizlik maddelerini, zararlı kimyasal maddeler içerip içermediğine dikkat ederek satın alırım." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 50.0'sinin katılmıyorum, % 50.0'sinin de katılıyorum cevabı verdiği, ilkokul mezunu olanların % 57.4'ünün katılmıyorum, ortaokul mezunu olanların % 52.0'sinin, lise mezunu olanların % 46.7'sinin ve üniversite mezunu olanların % 48.0'inin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. "Su kullanımında her koşulda tutumluyumdur." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 50.0'sinin kararsızım, % 50.0'sinin de katılıyorum, ilkokul mezunu olanların % 51.1'inin, ortaokul mezunu olanların % 76.0'sinin, lise mezunu olanların % 53.3'ünün ve üniversite mezunu olanların % 46.0'sinin katılıyorum cevabı verdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. "Çevreyle ilgili gelişmeleri iletişim araçlarından (gazete, tv, internet vb.) takip ederim." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 50.0'sinin kararsızım, % 50.0'sinin de katılıyorum, ilkokul mezunu olanların % 48.9'unun, ortaokul mezunu olanların % 84.0'ünün, lise mezunu olanların % 66.7'sinin ve üniversite mezunu olanların % 52.0'sinin katılıyorum cevabı verdiği tespit edilmiştir. Baba eğitim durumu ile verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. "Atıkların, yeniden değerlendirilebilmeleri için uygun geri dönüşüm kutularına atarım." ifadesine baba eğitim durumu okuryazar olmayan katılımcıların % 50.0'sinin katılmıyorum, %

50.0'sinin de katılıyorum, ilkokul mezunu olanların % 61.7'sinin katılmıyorum, ortaokul mezunu olanların % 56.0'sinin ve lise mezunu olanların % 53.3'ünün katılıyorum, üniversite mezunu olanların ise % 66.0'sinin katılmıyorum cevabı verdiği tespit edilmiştir. Baba eğitim durumu ile verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Son olarak ise "Plastik poşet ve yiyecek kapları gibi plastik ürünleri yeniden kullanırım." ifadesine baba eğitim durumu okuyazar olmayan katılımcıların % 50.0'sinin katılmıyorum, % 50.0'sinin de kararsızım, ilkokul mezunu olanların % 44.7'sinin katılmıyorum, ortaokul mezunu olanların % 60.0'mın, lise mezunu olanların % 53.3'ünün ve üniversite mezunu olanların % 48.0'inin katılıyorum cevabı verdiği saptanmıştır. Baba eğitim durumu ile verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir (Tablo 9).

Tablo 9. Çevresel Davranış ile Baba Eğitimi Arasındaki İlişki

Faktör		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Önemlilik (sig.)
		n	p	n	p	n	p	
Çevreye zarar vermeyen ambalajlı (cam, kağıt vb.) ürünleri tercih ederim	Okuyazar değil	-	-	1	25.0	3	75.0	0.073
	İlkokul	15	31.9	13	27.7	19	40.4	
	Ortaokul	3	12.0	2	8.0	20	80.0	
	Lise	8	26.7	6	20.0	16	53.3	
	Üniversite	11	22.0	6	12.0	33	66.0	
Evsel atıkları (kağıt, cam, metal vb.) özelliklerine göre ayırım	Okuyazar değil	-	-	2	50.0	2	50.0	0.052
	İlkokul	24	51.1	7	14.9	16	34.0	
	Ortaokul	5	20.0	2	8.0	18	72.0	
	Lise	10	33.3	6	20.0	14	46.7	
	Üniversite	20	40.0	8	16.0	22	44.0	
Enerji tüketimi daha az olan teknolojik ürünleri satın alırım	Okuyazar değil	2	50.0	1	25.0	1	25.0	0.054
	İlkokul	20	42.6	7	14.9	20	42.6	
	Ortaokul	1	4.0	7	28.0	17	68.0	
	Lise	9	30.0	5	16.7	16	53.3	
	Üniversite	22	44.0	6	12.0	22	44.0	
Çevreyi kirletici şekilde davranan kişileri gördüğümde uyarırım	Okuyazar değil	2	50.0	-	-	2	50.0	0.001
	İlkokul	8	17.0	16	34.0	23	48.9	
	Ortaokul	-	-	3	12.0	22	88.0	
	Lise	2	6.7	8	26.7	20	66.7	
	Üniversite	6	12.0	4	8.0	40	80.0	
Enerji tasarrufuna dikkat ederim	Okuyazar değil	2	50.0	-	-	2	50.0	0.181
	İlkokul	7	14.9	12	25.5	28	59.6	
	Ortaokul	-	-	4	16.0	21	84.0	
	Lise	6	20.0	7	23.3	17	56.7	
	Üniversite	8	16.0	11	22.0	31	62.0	
Ozon tabakasına zararlı maddeleri içeren tüketim mallarını (deodorant ve diğer spreylere) kullanmamaya dikkat ederim	Okuyazar değil	3	75.0	-	-	1	25.0	0.216
	İlkokul	13	27.7	21	44.7	13	27.7	
	Ortaokul	4	16.0	9	36.0	12	48.0	
	Lise	9	30.0	8	26.7	13	43.3	
	Üniversite	13	26.0	21	42.0	16	32.0	
Toplu taşıma araçlarını tercih ederim	Okuyazar değil	3	75.0	-	-	1	25.0	0.318
	İlkokul	20	42.6	11	23.4	16	34.0	
	Ortaokul	5	20.0	8	32.0	12	48.0	
	Lise	13	43.3	6	20.0	11	36.7	
	Üniversite	16	32.0	9	18.0	25	50.0	
Konuşurken ve çeşitli araçları kullanırken diğer insanların etkilenmemesine dikkat ederim	Okuyazar değil	3	75.0	-	-	1	25.0	0.101
	İlkokul	9	19.1	12	25.5	26	55.3	
	Ortaokul	2	8.0	4	16.0	19	76.0	
	Lise	7	23.3	4	13.3	19	63.3	
	Üniversite	10	20.0	7	14.0	33	66.0	
Yakın çevremi çevreye zarar veren ürünleri almamaları için uyarırım	Okuyazar değil	2	50.0	1	25.0	1	25.0	0.000
	İlkokul	13	27.7	22	46.8	12	25.5	
	Ortaokul	-	-	3	12.0	22	88.0	
	Lise	5	16.7	5	16.7	20	66.7	
	Üniversite	9	18.0	12	24.0	29	58.0	

Tablo 9. Çevresel Davranış ile Baba Eğitimi Arasındaki İlişki

Faktör	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Önemlilik (sig.)	
	n	p	n	p	n	p		
Temizlik maddelerini, zararlı kimyasal maddeler içerip içermediğine dikkat ederek satın alırım	Okuryazar değil	2	50.0	2	50.0	-	-	0.037
	İlkokul	27	57.4	7	14.9	13	27.7	
	Ortaokul	11	44.0	1	4.0	13	52.0	
	Lise	9	30.0	7	23.3	14	46.7	
	Üniversite	21	42.0	5	10.0	24	48.0	
Su kullanımında her koşulda tutumluyumdur	Okuryazar değil	-	-	2	50.0	2	50.0	0.138
	İlkokul	10	21.3	13	27.7	24	51.1	
	Ortaokul	1	4.0	5	20.0	19	76.0	
	Lise	5	16.7	9	30.0	16	53.3	
	Üniversite	16	32.0	11	22.0	23	46.0	
Çevreyle ilgili gelişmeleri iletişim araçlarından (gazete, tv, internet vb.) takip ederim	Okuryazar değil	-	-	2	50.0	2	50.0	0.037
	İlkokul	9	19.1	15	31.9	23	48.9	
	Ortaokul	2	8.0	2	8.0	21	84.0	
	Lise	4	13.3	6	20.0	20	66.7	
	Üniversite	15	30.0	9	18.0	26	52.0	
Atıkların, yeniden değerlendirilebilmeleri için uygun geri dönüşüm kutularına atarım	Okuryazar değil	2	50.0	2	50.0	-	-	0.002
	İlkokul	29	61.7	6	12.8	12	25.5	
	Ortaokul	9	36.0	2	8.0	14	56.0	
	Lise	10	33.3	4	13.3	16	53.3	
	Üniversite	33	66.0	1	2.0	16	32.0	
Plastik poşet ve yiyecek kapları gibi plastik ürünleri yeniden kullanım	Okuryazar değil	2	50.0	2	50.0	-	-	0.267
	İlkokul	21	44.7	7	14.9	19	40.4	
	Ortaokul	8	32.0	2	8.0	15	60.0	
	Lise	11	36.7	3	10.0	16	53.3	
	Üniversite	21	42.0	5	10.0	24	48.0	

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Mimarlık Bölümündeki katılımcıların anket sonuçlarına göre; cinsiyet açısından çevresel düşüncelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşmamıştır. Ancak Çevresel Davranış Ölçeği'nde erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre enerji tasarrufuna dikkat etme durumları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Üniversite öğrencilerine uygulanan benzer çalışmalarda çevre duyarlılığının cinsiyete göre farklılaştığı belirlenmiştir (Çabuk ve Karacaoğlu, 2003; Özpınar, 2009; Aydın ve Çepni, 2010; Kiper, 2014; Kiper ve diğerleri., 2017; Arslan ve Kızıldağ, 2018; Acungil, 2020; Çetin, Turan, Aytekin ve Yurdusev, 2020; Irmak Kazazoğlu, 2020; Yoloğlu ve Halisdemir, 2020). Ayrıca, 81'inin kadın, 75'inin erkek olduğu katılımcılar içerisinde, erkek katılımcıların enerji tasarrufuna daha dikkat ettiği ve bu konuda daha duyarlı olduğu söylenebilmektedir.

Katılımcıların yaş grupları ile çevresel düşünce ve davranışları incelendiğinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılıkların olduğu maddelerin olduğu belirlenmiştir. Farklı yaş grubundaki mimarlık öğrencilerinin çevresel düşüncelerinde; kent planlaması ve tasarımında doğal ve kültürel verilerin dikkate alınması, daha az elektrik tüketen ürün tercih edilmesi, binalarda ısıtmada doğal gaz kullanılması, yeşil alanların artırılması ve enerji tasarrufuna dikkat edilmesi konularında yaşa göre anlamlı farklılıkların olduğu bulunmuştur. Çevresel davranış içerisinde de yaş grupları arasında evsel atıkların (kağıt, cam, metal vb.) özelliklerine göre ayrıştırılması ve yakın çevrenin çevreye zarar veren ürünleri almamaları için uyardıkları konusunda anlamlı farklılar olduğu belirlenmiştir. Yaşın çevre duyarlılığı konusunda anlamlı bir fark oluşturmadığına dair sonuçlar olmakla birlikte (Aydın ve Çepni, 2010; Oğuz, Çakıcı ve Kavas, 2011; Arslan ve Kızıldağ, 2018; Irmak Kazazoğlu, 2020) yaş ile çevresel duyarlılık arasında ilişkinin olduğunu gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Değirmenci, 2020; Yoloğlu ve Halisdemir, 2020).

Katılımcıların anne eğitim durumu ile çevresel düşünce ve davranışları incelendiğinde alt maddelerde istatistiksel olarak anlamlı farklar tespit edilmiştir. Çevresel düşünce içerisinde yanan, kuruyan ve kesilen ormanların yerine yeterli ağaçlandırma çalışmaları yapılması gerektiği konusunda anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Çevresel davranışa ait alt maddelerde ise anne eğitim durumunun birçok davranışta anlamlı farklar yarattığı bulunmuştur. Çevreye zarar vermeyen ambalajlı (cam, kağıt vb.) ürünleri tercih etme, çevreyi kirletici şekilde davranan kişileri gördüğünde uyarma, enerji tasarrufuna dikkat etme, toplu taşıma araçlarını tercih etme, konuşurken ve çeşitli araçları kullanırken diğer insanların etkilenmemesine dikkat etme ve yakın çevresini çevreye zarar veren ürünleri almama

konularında anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Anne eğitim düzeyi ile çevresel tutum ve davranışlar arasında anlamlı bir fark olduğu Öcal (2013) ile Yoloğlu ve Halisdemir (2020) tarafından da tespit edilmiştir. Irmak Kazazoğlu (2020) ise çalışmasında çevre farkındalıklarının ve çevre sorunlarına yönelik davranışların anne öğrenim düzeyine göre farklılaşmadığını belirtmiştir.

Katılımcıların baba eğitim durumu ile çevresel düşünce ve davranışları incelendiğinde de alt maddelerde istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğu tespit edilmiştir. Çevresel düşünceye ait kent planlaması ve tasarımının doğal veriler göz önüne alınarak yapılması, konut ısıtmada odun ve kömür yerine doğal gaz kullanılması, binalarda enerji tasarrufu sağlanması ve ormanlık arazilerde veya piknik alanlarında ateş yakılmaması konularında anlamlı farklar olduğu belirlenmiştir. Çevresel davranışa ait alt maddelerde ise çevreyi kirletici şekilde davrananların, yakın çevrenin çevreye zarar veren ürünleri almaması konusunda uyarılması, temizlik maddelerini, zararlı kimyasal maddeler içerip içermediğine dikkat ederek satın alınması, çevreyle ilgili gelişmelerin iletişim araçlarından takip edilmesi ve atıkların yeniden değerlendirilebilmesi için uygun geri dönüşüm kutularına atılması konularında anlamlı farklar olduğu belirlenmiştir. Irmak Kazazoğlu (2020), çalışmasında çevre sorunlarına yönelik davranışlar ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olduğunu bildirmiştir. Acer ve Karagöz Taşkın (2020) yaptıkları çalışmada ise çevreye duyarlı tutum ve davranışların anne ve baba eğitim düzeyinden etkilenmediğini tespit etmiştir.

Sonuç olarak; Mimarlık Bölümü öğrencilerinin çevresel düşünce ve çevresel davranışları ile çevresel bilinç düzeyinin ölçülmesinin amaçlandığı çalışmada tek tek analiz edilen cevaplara göre, katılımcıların çevre konusunda bir bilinç düzeyinin oluşmuş olduğu söylenebilmektedir. Kentleri şekillendiren meslek disiplini arasında olan mimar adaylarının çevreye yönelik olumlu tutuma sahip olmaları, verdikleri karar ve yaptıkları tercihlerle çevresel sürdürülebilirliğin sağlanmasında etkili olabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- ACER, A. ve KARAGÖZ TAŞKIN, İ. B. (2020). Çevreye Duyarlı ve Yeşil Tüketici: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), 260-276.
- ACUNGİL, Y. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Çevresel Tutum ve Davranış Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 75(3), 997-1032.
- ARSLAN, K. ve KIZILDAĞ, H.A. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Çevre Duyarlılıklarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Buca Eğitim Fakültesi Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(84), 175-192.
- AYDIN, F. & ÇEPNİ, O. (2010). University Students' Attitudes towards Environmental Problems: A Case study from Turkey. *Int. J. Phys. Sci*, 5(17), 2715-2720.
- ÇABUK, B. ve KARACAOĞLU, C. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Çevre Duyarlılıklarının İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36(1-2), 189-198.
- ÇALIŞKAN, M. (2002). *Yetişkinlerde Çevre Duyarlılığını Etkileyen Etmenler*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksel Lisans Tezi.
- ÇETİN, T. TURAN, M. E. AYTEKİN, P. ve YURDUSEV, M. A. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Çevresel Yaklaşımlarını Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Örneği. *Artvin Çoruh Üniversitesi Doğal Afetler Uygulama ve Araştırma Merkezi*, 6(1), 12-23.
- ÇETİNKALE DEMİRKAN, G. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Kampüs Açık ve Yeşil Alan Kullanımları ve Memnuniyetleri. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 57(1), 39-52.
- DEĞİRMENCİ, B. (2020). Çevresel Bilinç ve Çevresel Bağlılık İlişkisinin "Demografik Özellikler" Bağlamında İncelenmesi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(4), 1-13.
- EK, H.N., KILIÇ, N., ÖĞDÜM, P., DÜZGÜN, G. ve ŞEKER, S. (2009). Adnan Menderes Üniversitesinin Farklı Akademik Alanlarında Öğrenim Gören İlk ve Son Sınıf Öğrencilerinin Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumları ve Duyarlılıkları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 125-136.

- IRMAK KAZAZOĞLU, T. (2020). *Üniversite Öğrencilerinin Çevre Farkındalık Düzeylerinin ve Çevre Sorunlarına Yönelik Davranışlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile ve Tüketici Bilimleri ABD, Ankara.
- KARAKAYA, Ç. ve ÇOBANOĞLU, E. O. (2012). İnsanı Merkeze Alan (Antroposentrik) ve Almayan (Nonantroposentrik) Yaklaşımlara Göre Eğitim Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Bakış Açılıarı. *Journal of Turkish Science Education*, 9(3), 23-35.
- KİPER, T. (2014). Peyzaj Mimarlığı Öğrencilerinin Çevre Tutumlarının Belirlenmesi. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 11(2), 80-88.
- KİPER, T., KORKUT, A. ve ÜSTÜN TOPAL, T. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Çevre Duyarlılıkları Üzerine Bir Araştırma: Namık Kemal Üniversitesi Örneği. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 7(16), 112-124.
- KURT KONAKOĞLU, S.S. (2002). Üniversite Öğrencilerinin Çevre Konularında Farkındalık, Bilinç ve Duyarlılık Seviyesinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma: Amasya Üniversitesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 11(2), 130-141.
- ÖCAL, T. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 27, 333-352.
- OĞUZ, D., ÇAKICI, I. ve KAVAS, S. (2011). Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Çevre Bilinci. *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 12(1), 34-39.
- ÖZPINAR, D. (2009). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Çevre Sorunları Hakkındaki Görüşleri (Afyonkarahisar İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- ŞENYURT, A., TEMEL, A. B. ve ÖZKAHRAMAN, Ş. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Çevresel Konulara Duyarlılıklarının İncelenmesi. *SDÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 8- 15.
- TÜRKSOY, Ö. (1991). Çocuk ve Çevre Duyarlılığı Eğitimi. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 19,22-31.
- YOLOĞLU, A. C. ve HALİSDEMİR, B. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Çevre Bilinci ve Çevresel Tutumları Üzerine Ampirik Bir Çalışma: Mersin Üniversitesi Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(103), 91-107.